

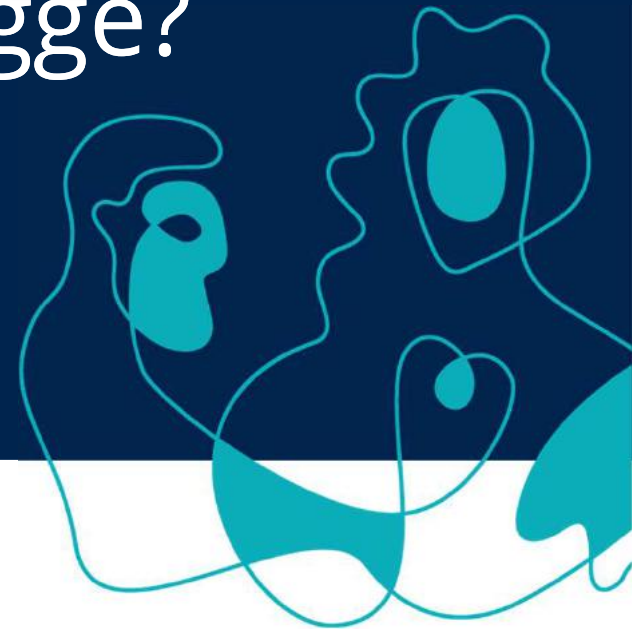
Søknad om utslippstillatelse avløp – hvilken informasjon må foreligge?

Anette Strømme

Klima- og miljøvernavdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

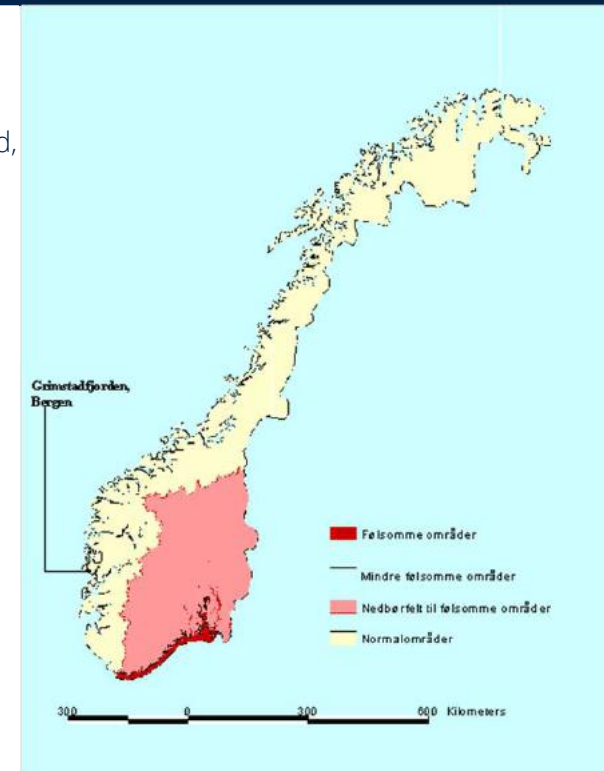
Statsforvalterens roller på avløpsområde

- Forurensningsmyndighet (forurensningsforskriften kapittel 14)
 - Tillatelser, tilsyn og egenkontrollrapportering
- Klageinstans
 - Forurensningsloven og plan- og bygningsloven
- Veilede kommunen om avløp
- Gi veiledning og være pådriver for at kommunene planlegger infrastruktur på avløpsområdet
- Være pådriver for samarbeid mellom kommunene om avløpssaker
- Føre tilsyn med kommunenes myndighetsutøvelse på avløpsområdet
- Innsigelsesmyndighet – der kommunale planer strider med nasjonale føringer

Regelverket

- Forurensningsloven
 - Forurensning er forbudt jf. § 7
 - Plikt og regler knyttet til avløp i kapittel 4 (definisjoner, krav til utførelse, tilknytningsplikt, drift og vedlikehold, erstatningsregler, selvkost, plikt til kommunal tømning av slam)
- EUs avløpsdirektiv
 - Minimumsdirektiv
 - Implementert i norsk regelverk gjennom forurensningsforskriften
- Forurensningsforskriften del 4 – *Avløp*
 - kapittel 11: Generelle bestemmelser om avløp
 - Kapittel 12: Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende (under 50 pe)
 - Kapittel 13: Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser (50-2000/10 000 pe)
 - Kapittel 14: Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser (over 2000/10 000 pe)
- Vannforskriften/vanndirektivet
 - Miljømål § 4 : Vannkvaliteten skal beskyttes mot forringelse og forbedres. God økologisk og kjemisk tilstand.

Hensikten er å sikre en god og tilstrekkelig oppsamling og rensing av avløpsvann som ikke skader miljøet!

Ny mal for utslippstillatelser

- Initiert av Miljødirektoratet
 - Statsforvalteren i Vestland og Statsforvalteren i Oslo og Viken var med i arbeidsgruppen
 - Arbeidet pågikk i 2020, malen var klar på nyåret i 2021
 - Statsforvalteren i Oslo og Viken har hittil kun gitt en tillatelse etter ny mal
 - Rensekrav om nitrogen
 - Maksimale utslippsgrenser i kilo/år
 - Strengere vilkår for alle parametere
- Tillatelsen er påklaget – per februar 2022 har vi ikke mottatt avgjørelse

Hensikt med ny mal for tillatelser til utslipp av avløpsvann

- Sikre bedre og raskere etterlevelse av EUs avløpsdirektiv
 - Inkludert kompensere for svakheter ved forurensningsforskriften
- Tydeliggjøre Statsforvalteren som forurensningsmyndighet, kommunens plikter som forurenser
- Klargjøre rammer, retning og handlingsrom
- Enhetlig praksis, men ikke nødvendigvis like krav
- Miljøhensyn – sikre god ivaretagelse av ytre miljø

Ny struktur på tillatelsen

- Prinsipp: Én utslippstillatelse per juridisk ansvarlig enhet
 - Regulerer etter tettbebyggelse
 - I praksis: En tillatelse per tettbebyggelse = en kommune
 - Der en kommune har flere tettbebyggelser – vil det bli gitt en tillatelse per kommune, som regulerer de ulike tettbebyggelsene.
- Færre tillatelser, men mer omfattende tillatelser
- Kommunen får samlede krav til sin avløpsvirksomhet – skille går på ulike tettbebyggelser og renseanlegg
- Konkrete krav og utslippsvurderinger pr. renseanlegg/rensedistrikt i en tettbebyggelse
- Mer helhetlig regulering
- Tydeligere ansvarsfordeling mellom for eksempel IKS og kommunene som eier av ledningsnett

Hva skiller gammel og ny tillatelse

- Tillatelse gis per tettbebyggelse, eventuelt per kommune/anleggseier (IKS eller annen privat eier)
 - Ikke per anlegg (gjelder for både ff. Kapittel 13 og 14 som reguleres etter samlet utslipp fra tettbebyggelse)
- Utgangspunktet er at alt av avløp innenfor en tettbebyggelse skal være eid av kommunen
- Utgangspunktet at alt avløp innenfor samme tettbebyggelse skal ha samme krav
 - Kan variere dersom ulike resipienter
- Tydeligere krav til systematisk planlegging
 - Kommunen planlegging av samlet avløpsvirksomhet
 - Krav til langsiktig planlegging
 - Oversikt og kunnskap om tilstand og påvirkning
 - Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg
- Tydeligere krav til avløpsnettet

Tettbebyggelse

- Avgjørende for skille mellom forurensningsforskriften kapittel 13 og 14 er samlet utslipp fra *tettbebyggelse*
- Tettbebyggelse defineres i forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k, og avgrensningen skjer på bakgrunn av
 - Avstand mellom hus/bygninger
 - Overføringsledninger
- Ikke det samme som rensedistrikt
- Ikke det samme som SSB sin definisjon på tettsted
- Tettbebyggelse er *uavhengig* av kommune- og fylkesgrense
- Innenfor en tettbebyggelse kan det være flere ulike avløpsanlegg og rensedistrikter, og ulike utslippssteder

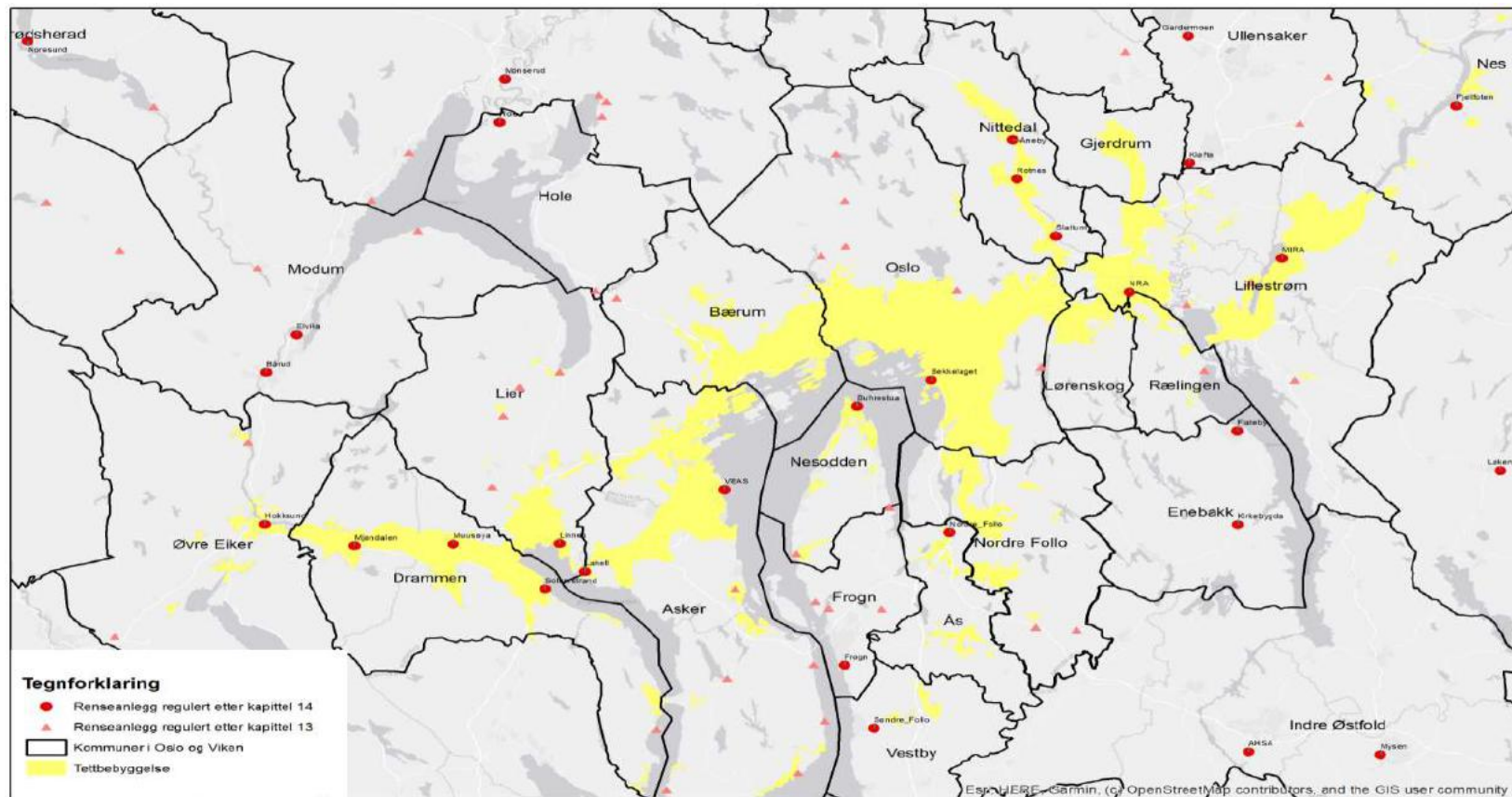

Hvorfor er tettbebyggelse viktig?

- **Samlet utslipp** fra tettbebyggelsen som avgjør myndighet og krav
- Samlet utslipp forteller oss noe om oppsamlingsbehovet innenfor et avgrenset område/tettbebyggelsen
 - Både i dag, men også fremover i tid – vedtatte reguleringsplaner legges til grunn
- Stor betydning å ha klart for seg tettbebyggelsen i dag og fremover, når det kommer til investeringer som planlegges på anlegg innenfor tettbebyggelsen
- Utgangspunktet er at det er ønskelig å samle opp og lede mest mulig avløpsvann til større renseanlegg med utslipp til resipienter som tåler utslippet, uten å forringe resipienten eller fare for å ikke oppnå miljømålet

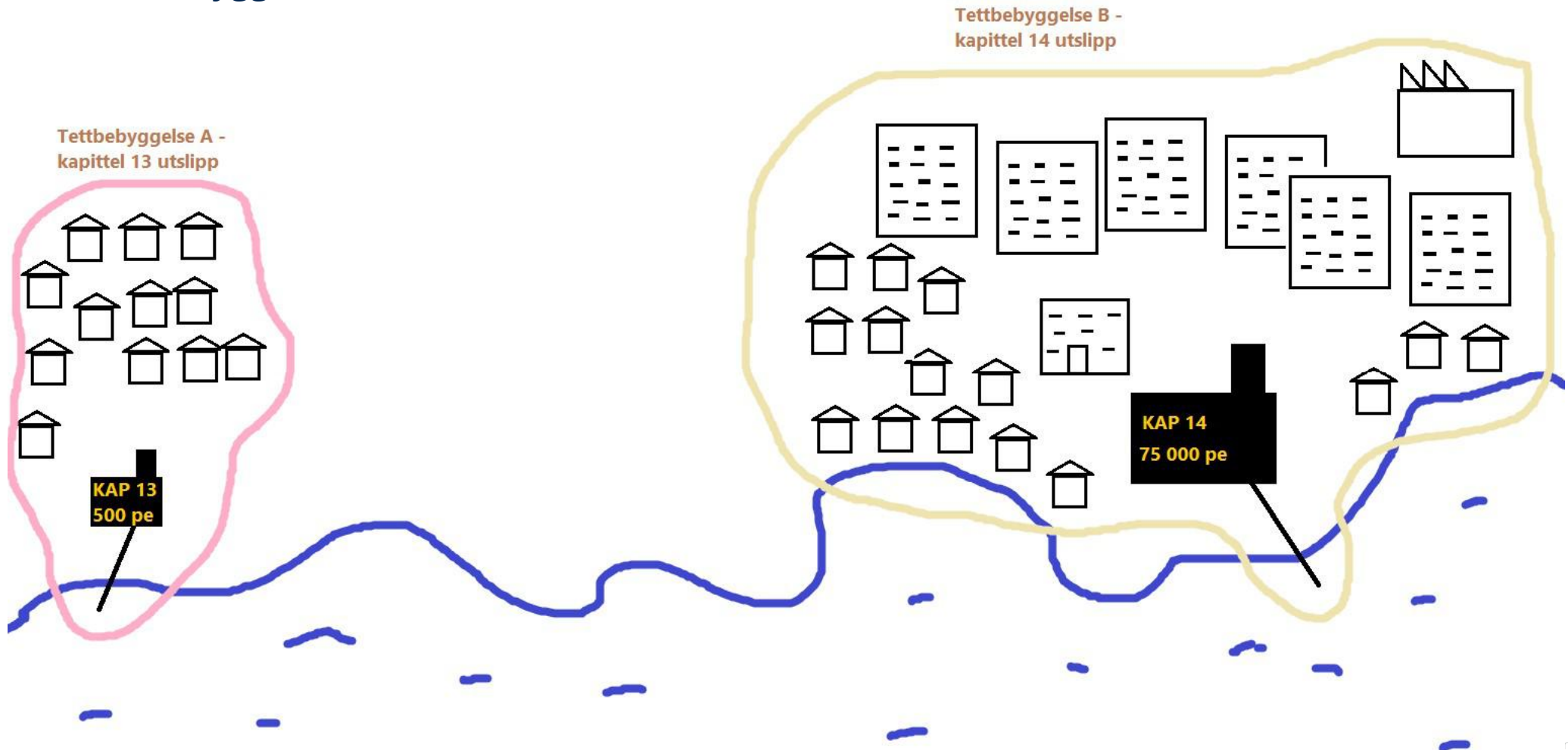

Eksempel på hvordan tettbebyggelse kan strekke seg over store avstander

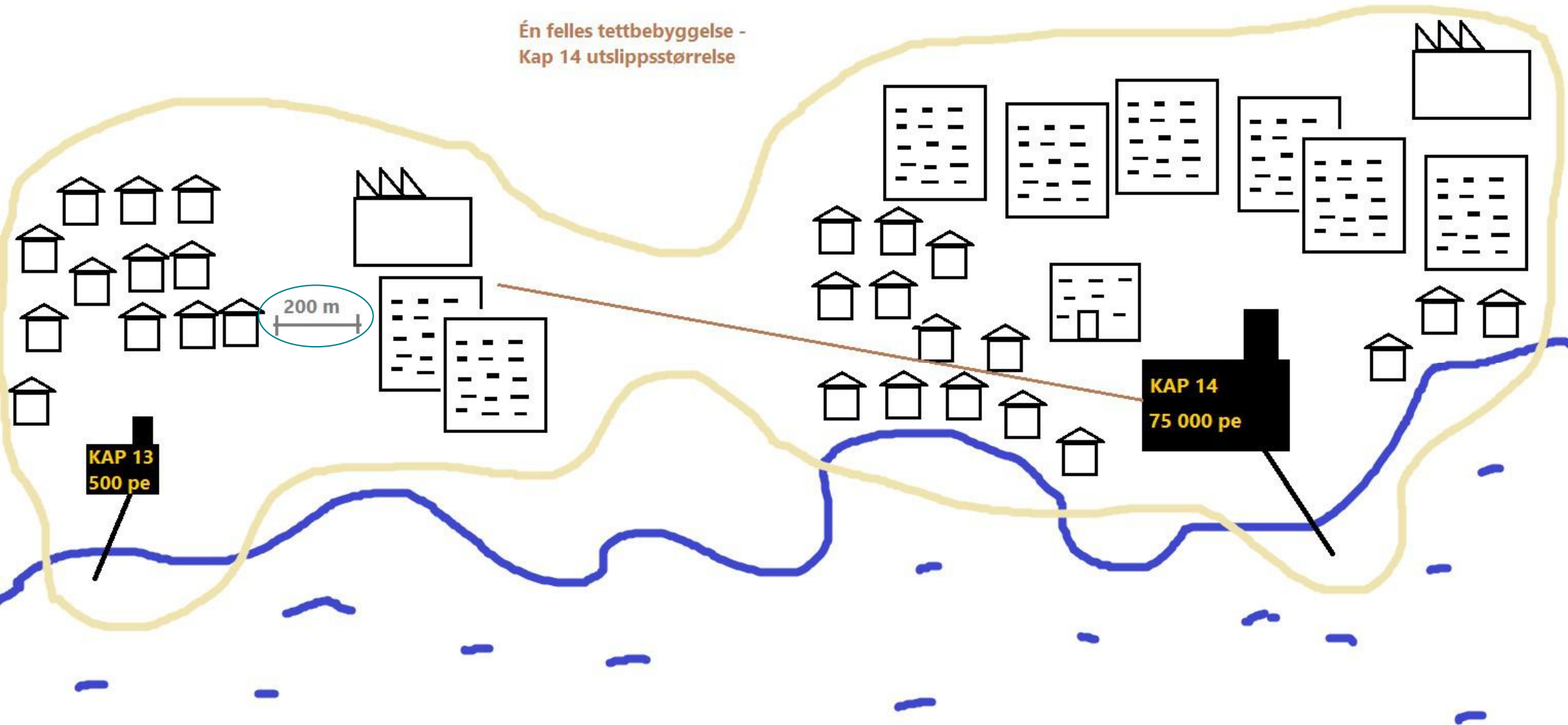

Eksempler på hvordan overføringsledning kan føre til at flere tettbebyggelser blir til ÉN tettbebyggelse

Én felles tettbebyggelse -
Kap 14 utslippsstørrelse

KAP 13
500 pe

KAP 14
75 000 pe

Hvordan vet vi hva som er det samlede utslippet i tettbebyggelsen?

- Vi må finne avgrensningen av tettbebyggelsen
 - Forventet utbygging og vekst/vedtatte reguleringsplaner må legges til grunn når avgrensningen gjøres
- Vi må vite alle utslipp av avløpsvann innenfor tettbebyggelsen
 - Alle utslipp, uavhengig av størrelse, teller med når vi skal finne frem til samlet utslipp fra en tettbebyggelse
- Vi må beregne oss frem til samlet utslipp
 - Beregningen av tettbebyggelsens samlede utslipp skal gjøres etter NS 9426
 - Både i dag og fremtidig samlet utslipp ut i fra forventet vekst/vedtatte reguleringsplaner

Bruk av NS 9426 for beregning av pe BOF₅

NS 9426 viser hvordan pe kan bestemmes på to måter:

Metode 4.1, Prøvetaking:

må brukes av alle kommuner/IKS til å beregne renseanleggets størrelse, for å finne ut hvilke minimumskrav til prøvetaking og analyse som er gjeldende. Det skal beregnes for maksuke.

Metode 4.2, Beregning:

må brukes av alle kommuner til å beregne tettbebyggelsens potensielle utslippsstørrelse basert på kunnskap om utslipp fra ulike kilder i maksuke.

Avløpsrensaneanleggets dimensjonerende kapasitet

- Det skal være samsvar mellom tettbebyggelsens størrelse og etablert renskapasitet, og dette skal dokumenteres.
- Det skal være nok kapasitet ved rensaneanlegget ved *alle klimatiske forhold og til enhver tid*, jf. forurensingsforskriften § 14-10.
- Rensaneanleggene skal klare renskravene også i maksuke.

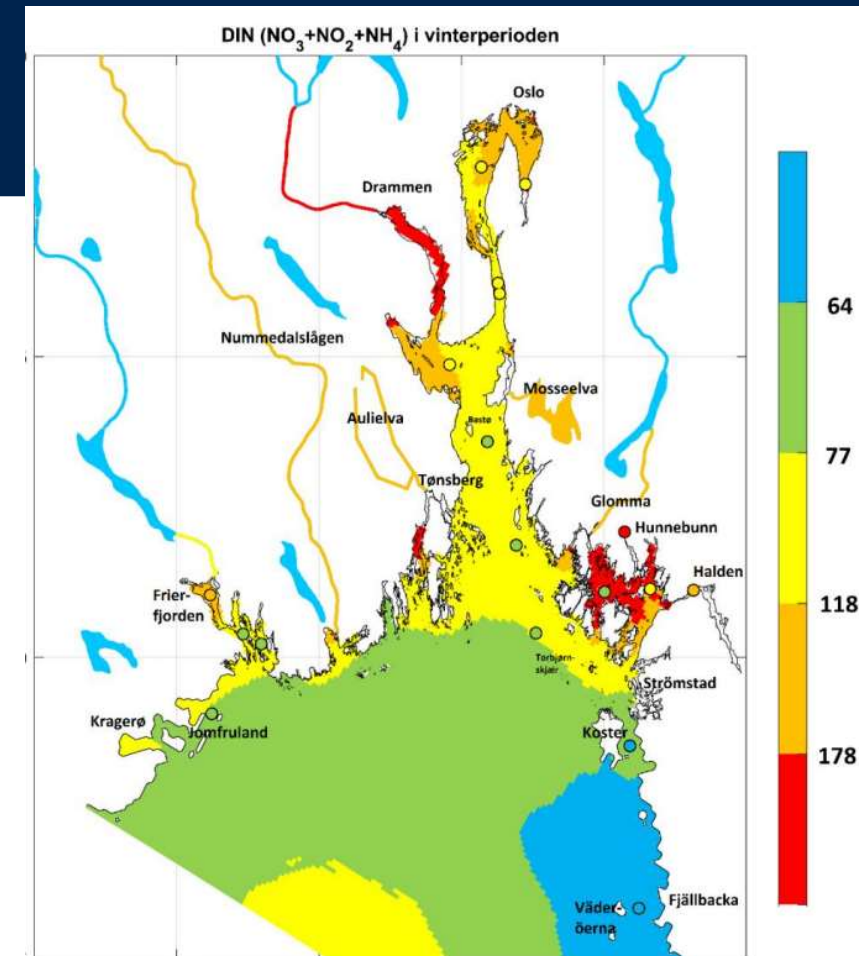

Foto: Miljødirektoratet

Planlegge for framtiden

- Kommunene ønsker vekst og økt påkobling til kommunalt nett.
- Vannforskriften: resipientene har mål om god økologisk og kjemisk tilstand.
- For å nå målet om god økologisk tilstand i resipient og kommunens ønske om vekst, må rensekravene skjerpes.

Rapport L.NR. 7639-2021 Utredning av behovet for å redusere tilførselen av nitrogen til Ytre Oslofjord, NIVA og Havforskningsinstituttet

Fremtidig utvikling

- En konsekvens av økt fremtidig belastning inn til avløpsrenseanlegg er at **utslippsmengdene vil øke** og overskride resipientens tåleevne
- Rensekrav skal sikre at tettbebyggelsen kan ha en **ønsket vekst** uten at dette medfører vesentlige større utslipp og forringelse av resipientene
- For å følge opp at tilførsler til resipient reduseres over tid mener vi det er riktig å innføre grenseverdier for den **maksimalt årlige tilførsel** til resipienten
- **Bedring rensing** av avløpsvann er både teknisk og økonomisk mulig!

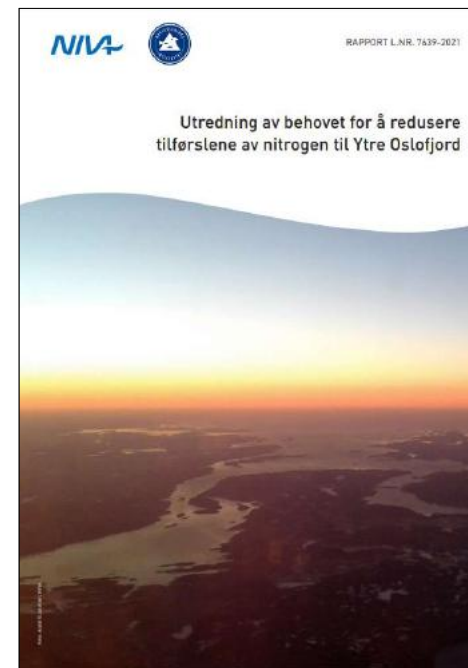
Resipientvurdering

- Utslippets bidrag til resipientens tilstand i dag (samlet utslippsbelastning fra RA og tap fra avløpsnett)
- Hvilke effekter det *planlagte* utslippet vil ha på tilstand i resipient
- Hvilke utslipp tåler resipienten?
- Hvilke renseseffekt må anlegget ha for at resipienten skal kunne oppnå sine miljømål samtidig som tilførslene til – og dermed utslippene fra - rensenanlegget økes?
- Er det behov for å rense utover forskriftens minstekrav? (bakterier, nitrogen, skjerpede krav på Tot-P, KOF, BOF mm.)
- Forslag til grenseverdier i søknad
- Opplysninger om avløpsnettet og overløpsutslipp
- Vurdering etter vannforskriften
- Vurdering av kjemisk tilstand (metaller, bakterier, miljøgifter) og partikkelforurensning
 - nyere undersøkelser

Nitrogen

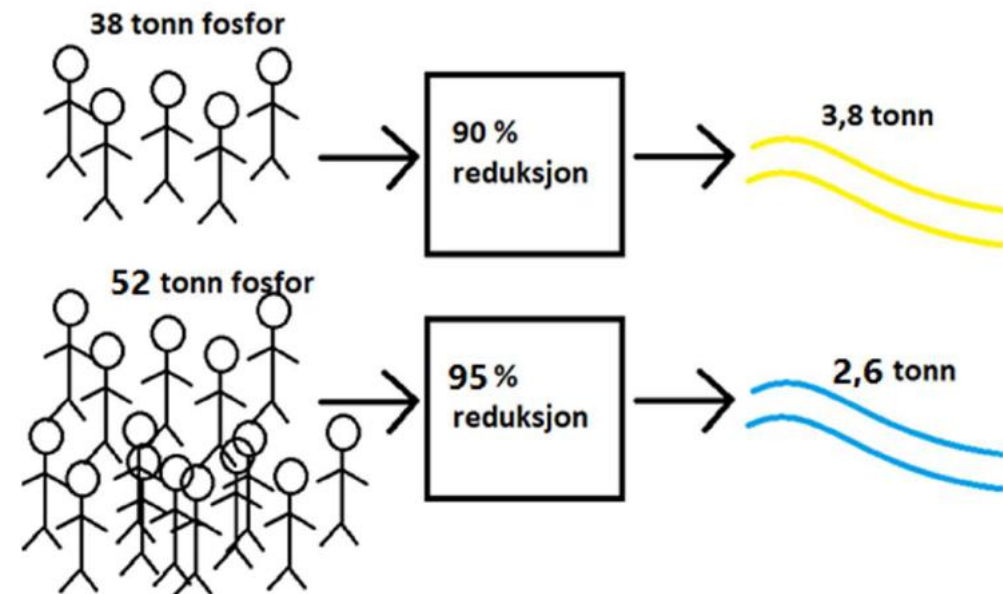
- Nitrogentilførslene til Ytre Oslofjord fra rensset avløpsvann har økt med 24 % siden 90-tallet
- En av de største utfordringene er utslipp av urensset avløpsvann fra lekkasjer og overløp – utslippene er underestimert
- Negative miljøeffekter i en rekke områder av fjorden er knyttet til svært høy tilførsel av nitrogen
- Det er behov for nitrogenrensing

Behov for strengere vilkår

- Skjerpning av renskrav utover minstekrav for fosfor, nitrogen, KOF_5 og BOF_{CR} , når tilførslene til avløpsrenseanlegg øker betydelig, for at ikke resipient forringes eller miljømål ikke nås
- Behov for å sette maksutslipp (tonn/år)
- BAT (beste tilgjengelige teknologi) tilsier at nye anlegg kan oppnå bedre rensing enn minstekrav
- Behov for å øke antall prøvetakinger

Mulig endringer i EU vil påvirke oss

- Evaluering og revidering av avløpsdirektivet er i gang
- Hva kan vi forvente?
- Mikroforurensing
 - Diverse miljøgifter
 - Legemiddelrester
 - Mikroplast
 - Bakterier og virus
- Generelt sett fjerner sekundærrensing biologisk eller kjemisk i liten grad denne forurensningen
- Det finnes teknologi – men hva koster den oss?

Miljødirektoratet påpeker:

- Sett av tilstrekkelig med plass ved renseanleggene
- Sannsynlig at nye og strengere krav vil komme, disse vil påvirke oss,
- Vi må være forberedt

Behandling av avløpslam

- Behandling av avløpslam kan være omfattet av BREF for Waste Treatment
 - Avhengig av behandlingsskapasitet i tonn VÅTVEKT/døgn
- Det stilles krav til indirekte utslipp til vann
 - Dette gjelder rejektivannet som går inn i avløpsrensingsanlegget
 - Grenseverdier for
 - Miljøgifter og tungmetaller
 - Kanalisert utslipp til luft

- Biogassanlegg i tilknytning til avløpsrensingsanlegg er i dag ikke regulert i tillatelser
- Vil bli regulert i nye tillatelser til avløpsrensingsanlegg med egne vilkår til slambehandling og biogassproduksjon

Veiledning

- Miljødirektoratet sine hjemmesider
- Statsforvalteren i Oslo og Viken sine hjemmesider
 - tettbebyggelse
 - søknad om tillatelse
 - med mer

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren i

Om oss

Ansatte

Kontakt oss

Innsyn

[Oslo og Viken](#) > [Miljø og klima](#) > [Avløp](#)

Avløp

> [For kommunen som forurensningsmyndighet](#)

> [Regulering av avløp](#)

> [Tettbebyggelse](#)

> [Søknad om tillatelse](#)

Anette Strømme
Klima- og miljøvernavdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)
Nettside statsforvalteren.no/ov

Foto: Anette Strømme